

Villamosmérnök alapszak, Fizika1	1.	2.	3.	4.	M	E1	E2	Össz.
Pót nagy zárthelyi dolgozat, 2021. nov. 22.								

NÉV: .....

Neptun kód:.....

Előadó: Márkus / Sarkadi

1. Egyenes vonalban egyenletes v_0 sebességgel halad egy autó egy pontszerűnek tekinthető útkereszteződés felé. A kereszteződésen csak $v_0/2$ sebességgel szabad áthaladni. Az autó ezért megfelelő időben elkezd egyenletesen lassítani a gyorsulással, de amint átér a kereszteződésen, újra gyorsít, szintén egyenletes a gyorsulással. Amint újra eléri a v_0 utazósebességet, egyenletes mozgással halad tovább.

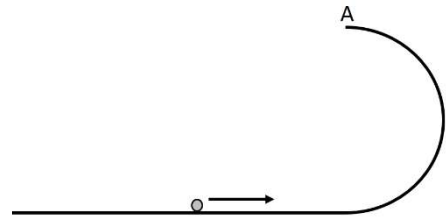
a) A kereszteződésen való áthaladás előtt mennyi idővel kell megkezdeni a fékezést? A kereszteződéstől milyen távolságra kell megkezdeni a fékezést? (1)

b) Mennyivel rövidülne az autók utazási ideje, ha a kereszteződést megszüntetnék, és az úton végig egyenletes v_0 sebességgel lehetne haladni? (1)

c) A kereszteződésben 'STOP' táblát helyeznek el, vagyis az autósoknak ott egy pillanatra meg kell állni. Mennyivel növeli ez az intézkedés az utazási időt a kezdeti állapothoz képest? (1)

2. Az ábra szerinti súrlódásmentes felületen megfelelő sebességgel elindítunk egy m tömegű pontszerű testet úgy, hogy az képes eljutni az A pontig.

a) Legalább mekkora a test sebessége az A pontban, ha feltételezzük, hogy a test még az A pontban is kölcsönhatásban van a felülettel? (1)

b) Legalább mekkora v_0 sebességgel kell elindítanunk a testet a vízszintes felületen, ha azt szeretnénk, hogy a test eljusson az A pontba? (1)

c) Az A pontot elhagyva a test tovább mozog. Mekkora sebességgel ér földet a test a vízszintes felületen? (1)

3. Egy vízszintes asztallapon elhelyezünk egy m tömegű testet. A testet F erővel vontatjuk úgy, hogy az erő vektora ferdén felfelé mutat, a vízszintessel α szöget zár be. Az asztallap és a test között a tapadási és a csúszási súrlódási együttható egyaránt μ .

a) Legalább mekkora nagyságú F erővel kell húznunk a testet, hogy a test egyáltalán megmozduljon? (1)

b) Legalább mekkora F erőt kell kifejtenünk, hogy a test felemelkedjen az asztalról? (1)

c) Ha a kifejttet erő kellően nagy ahhoz, hogy a test megmozduljon, viszont nem elég nagy ahhoz, hogy a test felemelkedjen, mekkora gyorsulással mozog az asztalon? (1)

4. A Föld felszínén, a 45° szélességi körön vízszintes talajon kelet felé mozog egy pontszerű, m tömegű test v_0 sebességgel.

a) Mekkora nagyságú Coriolis-erő hat a testre? (1)

b) Mekkora a mozgó test súlya (Mekkora erővel nyomja az alátámasztást)? (1)

c) Mekkora, és milyen irányú lesz a test talajjal párhuzamos gyorsulása? (1)

Kiegészítendő mondatok

Egészítse ki az alábbi hiányos mondatokat úgy a megfelelő szavakkal, szókapcsolatokkal, matematikai kifejezésekkel (skalár-vektor megkülönböztetés), hogy azok a Fizika1 tantárgy színvonalának megfelelő, fizikailag helyes állításokat fogalmazzanak meg!

1. Az SI rendszerben a hosszúság, a ..... és az idő alapegységek, míg a sebesség egy ..... mennyiség.
2. A sebesség-idő függvény meghatározható a gyorsulás-idő függvény ..... meghatározásával.
3. Egy ferdén elhajított test pillanatnyi sebességvektora és gyorsulásvektora a ..... zárja be a legkisebb szöget egymással.
4. A talajról függőlegesen feldobott test 30 m/s sebességgel esett le. A test körülbelül ..... másodpercig tartózkodott a levegőben.
5. Newton II. törvénye értelmében egy tömegpont.....
6. Egy bolygó naptávolban 3-szor távolabb van a naptól, mint napközben. A bolygó centripetális gyorsulásának maximuma és minimuma közti arány: .....
7. Egy α hajlásszögű lejtőn elhelyezett m tömegű test nem csúszik meg. A testre ható tapadási súrlódási erő értéke: .....
8. A munkatétel értelmében egy tömegpont .....
..... egyenlő a tömegpontra ható erők munkájával.
9. A közegellenállási erő a sebesség négyzetével arányos. A közegellenállási erő teljesítménye a sebesség ..... arányos.
10. Egy forgó vonatkoztatási rendszerben akkor nem hat ..... egy testre, ha az a forgó rendszer tengelyével párhuzamosan mozog.
11. Egy R sugarú bolygó felszínén a potenciális energia értéke E . A bolygó felszíne felett $2R$ távolságra a potenciális energia értéke .....
12. Nehézségi erőterben a potenciális energiát konvencionálisan az $E=mgh$ összefüggéssel adjuk meg. Ilyenkor feltételezzük, hogy a nehézségi erőter .....

Kifejtendő kérdések

Tömör, lényegre törő, vázlatszerű, fizikailag és matematikailag pontos válaszokat várunk. Ha szükséges, rajzoljon magyarázó ábrákat!

1. Adja meg egy általános x_0 y_0 pontból v_0 nagyságú kezdősebességgel α szög alatt elhajított tömegpont hely-idő, valamint sebesség-idő függvényeit! (2) Vezessen le összefüggést, mely megadja a földetérés időpillanatát! (1)

2. Írja le a mechanikai energia megmaradás törvényét (1), az impulzus megmaradás törvényét! (1) Mely megmaradási törvények érvényesek rugalmas illetve rugalmatlan ütközések esetén? Válaszát indokolja meg! (1)